

Tisztelt Kollégáink, kedves Munkatársaink!

A 2006. május 24–27. között megrendezendő régi magyar irodalomtörténeti konferencia színhelye rendhagyó módon Kolozsvár lesz. Tekintettel a régió irodalmi tradíciójára, amely nemcsak földrajzi, hanem szellemi-kulturális és felekezeti-nyelvi értelemben egyaránt sajátos, témaválasztásunk egy igen aktuális problémakörre, a kora újkor emlékezőskultúrájára esett. Ennek megfelelően szakmai tanácskozásunk címe a következő lesz: *Emlékezet és devóció a régi magyar irodalomban*.

A téma kutatástörténetének már vázlatos szemléje is egyértelművé teszi, hogy a forráskiadás terén vannak eredményeink, az ezt követő kanonizációs folyamatok is végbementek, ám sem a történetírás, sem az irodalomtörténetírás nem vállalta a kiadott, kanonizált források monografikus feldolgozását. Továbbá nem hasznosult kielégítő módon az a nyugati historiográfiai gondolkodásban végbement látványos paradigmaváltás, amely mennyiségileg is számottevő eredményeket hozott, új szemléletű feldolgozások és monográfiák egész sorát hívta életre. A mikrotörténetek, a mindennapok története, a történelmi és kulturális alulnézetek, mentalitások és reprezentációk története szinte kizárólag az elméleti igényű dolgozatokban vált értelmezési szemponttá, és kevésbé van jelen az irodalomtörténeti munkákban. Az a fajta inter- és multidiszciplinaritás, amely a történetírást az antropológiához, szociológiához, pszichológiához, irodalomelmélethez közelítette a nyugat-európai tudományosságban, nem alakított ki összefüggő, tudományos munkálkodásban kifejeződő hazai gyakorlatot.

E megfontolások fényében találtuk időszerűnek az Erdélyben kifejezetten erős tradíciót megjelenítő témaválasztást, amely elgondolásunk szerint három pillérré épül: *források, elméletek, kontextusok*.

1. Források: bár a források feltárásán sok magyarországi és erdélyi műhely dolgozik, valójában még az elemi meghatározás szintjén is távol állunk az egyértelműségtől. A közkeletű *elbeszélő forrás* szakkifejezés korántsem problémátlan, hiszen egy eléggé nehezen megfogható műfaji kritériumot rögzít. Az *emlékirat-irodalom* terminus ugyanakkor szinte törvényszerűen a fikció és a feltétlen referencia (a tükrözött és/vagy a megjelenített valóság visszakereshetősége) szembeállításával találkozunk, s ezt az újabb keletű elméletekben használatos írói-olvasói paktum sem oldja fel megnyugtatóan, sőt továbbra is megfoghatatlannak hagyja azokat a műfaji határokat, amelyek lehetővé tennék egy korpusz egyértelmű körülhatárolását. Ennek ellenére, anélkül, hogy végérvényesen tisztázni tudnánk ezeket az elméleti kérdéseket, szakmánk számára elvégezhető feladatnak gondoljuk a forrásfeltáró munka felgyorsítását és eddig nem érintett területekre való kiterjesztését. Magyarországi és erdélyi levéltárak, könyvtárak egész sorában található olyan, zömmel kéziratos dokumentumok, amelyek elsőrenden számba veendők, majd sort kell keríteni közzétételükre is. Ezek a többnyire kolligátumokban vagy igen vegyes műfajú kéziratgyűtésekből lappangó művek tematikusan a következő szempontok szerint rendezhetők:

- élet(ek) és/vagy történet(ek);
- emlék? irat? irodalom? és ellentmondásaik;

- a források természetéről: ismeretlenek, lappangóak, rendhagyóak;
- „teljes” élettörténetek és töredékek, kéziratok és korabeli publikált élettörténetek;
- emlékirat és történetírás;
- emlékirat és történetírás illetőleg módszertani, narratológiai, poétikai átfedések, különbségeik.

A konferencia szervezői rendkívül fontosnak tartják, hogy már a felkészülés szakaszában folyjanak ilyen munkálatok, az eszmecserétől további ösztönzéseket várnak, és azt remélik, hogy a rendezvénynek e tekintetben is lesz módszertani hozadéka.

2. Elméletek: a magyarországi irodalmi tudományosság elméletileg érzékeny személyiségeivel és műhelyeivel való párbeszéd szempontjából is kardinális kérdés, hogy mennyiben *applikálhatóak* az irodalomelméleti, néprajzi, antropológiai, pszichológiai stb. értelmezői modellek kora újkori magyar és latin szövegekre? Megszüntethető-e az a fentiekben már jelzett gyakorlat, hogy a kurrens elméletek illusztrációs anyagukat elsősorban a (poszt)modern narrációból (pl. regény) veszik, nem pedig a kora újkor kanonizált emlékirataiból? Témajavaslatunk:

- applikálhatóság és illusztrációk;
- én-reprezentációk és eseményreprezentációk;
- történeti reprezentáció és referencialitás;
- narratológiai perspektívák;
- történeti-poétikai nézet: az emlékirás poétikája és retorikája;
- az élettörténet képlete(i): *narratio de vita sua, argumenta a persona*?
- emlékezési helyek (*loci memoriae*) és élettörténetek;
- narrációtechnika, minta, példatár, közhelyek.

3. Kontextus: e kérdéskör legalább két összefüggésben merülhet fel. Az egyik a *szövegkontextus*, az emlékiratot ugyanis intertextuálisan nemcsak a történetíráshoz, hanem a kalendáriumokba, bibliák és különféle könyvek szennylapjaira bejegyzett töredékekhez is kapcsolhatjuk. Másrészt számolnunk kell a *kulturális kontextussal*, amely kommunikációs és nyilvánosságmodelleket, textuális és non-textuális gesztusokat, hiedelmeket, erkölcsi normákat rendel az élettörténethez, illetve ennek elmondásához és megírásához. Témajavaslatunk:

- intertextualitás: műfajon, kánonon kívüli találkozások, kontaminációk;
- írásbeliség, íráshasználat, írásantropológiai megfontolások és illusztrációk;
- kommunikációs és reprezentációs habitusok, életvitelbeli sajátosságok, intimitások, normák, devianciák;
- a kegyességgyakorlás és élettörténet-írás/mondás katolikus és protestáns konvenciói, egyéni kegyesség és a spiritualitásnak a konfesszionalizálódott Európában előnyben részesített közösségi formái, személy és közösség viszonya a devóció(k) horizontjában;
- kegyesség és hatalomgyakorlás (a kegyes élet mint példázat, a kegyes élet mint követendő minta);
- az élettörténet mint történelemteológia vagy gondviseléstörténet (motívumvilág, retorika);

Melléklet

Az alábbiakban ismertetjük a választható szálláslehetőségeket. Kérjük, a jelentkezésben jelöljék meg a szállásra vonatkozó opciójukat – egyelőre tájékoztató jelleggel, a végleges foglalást a 2. körlevélhez mellékeljük majd. Erre azért van szükség, hogy az igénylés függvényében a szobákat időben lefoglalhassuk, és a csoportos kedvezményeket lehetőleg igényelhessük.

Bethlen Kata Diakóniai Központ (2005-ben érvényes árakkal):

„A” típusú szobákban (saját fürdővel, kábeltelevízióval) 15 szoba: 3 db. kétágyas, 12 db. háromágyas (összesen **42** személy):

- 1 személy/szoba: 80 új lej/éjszaka
- 2 személy/szoba: 112 új lej/éjszaka
- 3 személy/szoba: 144 új lej/éjszaka

„B” típusú szobákban (két-két szobának van közös fürdőszobája) 12 szoba: 2 db. kétágyas, 6 db. háromágyas, 4 db. négyágyas (összesen **38** személy):

- 1 személy/szoba: 72 új lej/éjszaka
- 2 személy/szoba: 96 új lej/éjszaka
- 3 személy/szoba: 132 új lej/éjszaka
- 4 személy/szoba: 160 új lej/éjszaka

A szállással együtt *svédasztalos reggelit* biztosítanak.

Csoportkedvezmény: - minden 21. vendégnek ingyenes szállást és ellátást biztosítanak.

Hotel Agape (2005-ös árak):

- 10 egyágyas szoba: 143,5 új lej/szoba/éj
- 29 kétágyas szoba: 184,5 új lej/szoba/éj
- 1 apartman: 266,5 új lej/szoba/éj - összesen **69** személy.

(A régi lejre való átszámítás kulcsa: 4 db 0-t kell az összeghez tenni.)

A szállással együtt *svédasztalos reggelit* biztosítanak.

Csoportos foglalás esetén itt is van kedvezmény, ám ebben az esetben előre ki kell fizetni az ár 30 %-át.

Diákok részére

Manresa jezsuita lelkigyakorlatos ház:

- 52 férőhely (kétágyas szobák, minden szobához fürdőszoba tartozik), 30 új lej/fő/éj.
- Kérésre reggelit is biztosítanak.

Szükség szerint természetesen további szálláslehetőségeket is fel tudunk deríteni.
Együttműködésüket köszönjük!

- érzelmek, (lelki)állapotok kezelése/bemutatása a kegyességi hagyomány érv- és eszközrendszerével, ennek esetleges konfesszionális relevanciája;
- megtéréstörténetek, szenvedéstörténetek, mártírológiák, konfessziók, intelmek;
- az imádság mint élettörténet (imitáció, konfesszió);
- az őszinteség (*sinceritas*), a vallomás (*confessio*), a meztelenség (*nuditas*) alakzatai.

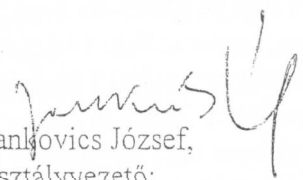
Az előadásokra szánt idő 15–20 perc. A fentiekből következik, hogy csak XVI–XVIII. századi, *prózában* írott forrásokról referáló előadásokat várunk.

*

A jelentkezési határidő: 2006. január 15. Az elfogadott előadások legfeljebb egy-lapos kivonatait a 2. körlevélben megadott időpontra a memoarkonf@yahoo.com email-címre vagy az MTA Irodalomtudományi Inézetének címére várjuk. A konferencia részvételi díja 2000 HUF, ami a helyszínen fizetendő ki. A szálláslehetőségekről, illetve a szállásfoglalás mikéntjéről a második körlevélben értesítünk mindenkit.

Kolozsvárt, 2005. november 15-én

Baráti üdvözlettel:

Janóvics József,
osztályvezető;

Egyed Emese,
tanszékvezető;

Gábor Csilla,
a szervezőbizottság elnöke;

Tóth Zsombor,
tudományos titkár

